

ZPRÁVODAJ

Lékařů bez hranic

Prosinec 2008

DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA KONGO

© Cédric Gerbehaye / Agence VU

KRIZE V KIVU - HLASY Z VÁLKY VE VÝCHODNÍM KONGU.

Válka ovlivňuje život každého v regionu. Každý den je bojem o přežití uprostřed všudypřítomného násilí. Domovy a pozemky se změnilly v bitevní pole. Děti, které se narodily během konfliktu, neznají ve svém životě nic než válku. Panuje nedostatek přístřeší, jídla i vody. [\(Více zde ...\)](#)

DENÍK Z MISE.

Zdravotní sestra Petra Růžičková je na misi v Demokratické republice Kongo. Pravidelně se o své zážitky dělí formou deníkových zápisků: „Pořád s úzkostí čekáme, zda se zvýší počet obětí cholery. Minulý týden se k nám donesly zprávy o úmrtích po průjmu v okolních vesnicích. Poslíček přinesl zprávu, že na cestě do nemocnice je několik pacientů. Hned jsme s naším autem vyrazili, ale bohužel už bylo pozdě - dva lidé cestou zemřeli.“ [\(Více zde ...\)](#)

SVĚDECTVÍ: UVĚZNĚN UPROSTŘED BOJŮ. Je mu šestnáct let a svůj příběh vypráví velmi tiše. J. je stále v šoku a bojí se. Zdá se, že si ještě plně neuvědomil, co se stalo. On a jeho desetiletý bratr byli v lese v oblasti Nyanzale, když se kolem začalo bojovat. „Byli jsme přímo uprostřed palby, hrozně jsme se báli a neměli jsme kam utéct. Dostali jsme se mezi dvě skupiny mužů, kteří na sebe stříleli. Najednou vedle mě něco vybuchlo, upadl jsem a ztratil jsem vědomí...“ [\(Více zde ...\)](#)

© Sarah Elliott

SVĚDECTVÍ: NA ÚTĚKU PŘED NÁSILÍM. „Přišla jsem na mobilní kliniku, protože moje dcera S. už několik dní kašle. Tohle je podruhé za tři měsíce, co jsme museli utíkat před bojem. Žili jsme blízko města Rumangabo, ale před třemi měsíci jsme museli uprchnout. Pak jsme bydleli v táboře Kibumba, ale v pondělí se začalo bojovat i tam, tak jsme se znovu museli vydat pěšky do tábora Kibati.“ 35-letá M. je v táboře Kibati od pondělí spolu se svým manželem a pěti dětmi. Přístřeší se pro ně nenašlo, spí venku na trávě. [\(Více zde ...\)](#)

© MSF

LÉKAŘI BEZ HRANIC V ČR.

Výstava „Zapomenuté světy“. Od 6. do 15. června 2008 se v Praze uskutečnila výstava fotografií Jana Šibíka, které vznikly v projektech Lékařů bez hranic v Keni a v Ugandě. [\(Více zde ...\)](#)

„Neviditelní“ na ČT2 - 17.12.2008 ve 22:40. [\(Více zde ...\)](#)

Lékaři bez hranic začali přijímat finanční dary přímo v ČR. Humanitární projekty Lékařů bez hranic je nyní možné podpořit přímo v ČR při využití všech výhod, které jsou s dárcovstvím v ČR spojeny. [\(Více zde ...\)](#)

ZPRÁVY

KONTAKT

Lékaři bez hranic, Vlašská 332/28, 118 00 Praha 1

Tel.: (+420) 257 090 150 • E-mail: zpravodaj@lekari-bez-hranic.cz • Web: www.lekari-bez-hranic.cz

© Cédric Gerbehaye / Agence VU

KRIZE V KIVU - HLASY Z VÁLKY VE VÝCHODNÍM KONGU

V současnosti vystupňované násilí ve východním Kongu sice přitáhlo pozornost médií, ale obyvatelé Severního a Jižního Kivu stále většinou přežívají s minimální pomocí a na okraji zájmu mezinárodní veřejnosti.

Válka ovlivňuje život každého v regionu, každý den je bojem o přežití uprostřed všudypřítomného násilí. Domovy a pozemky se změnilly v bitevní pole. Děti, které se narodily během konfliktu, neznají ve svém životě nic než válku. Panuje nedostatek přístřeší, jídla i vody.

Lékaři bez hranic pracují v Demokratické republice Kongo od roku 1981, v Severním a Jižním Kivu pak od roku 1992. Zdravotnické týmy organizace tu vykonávají emergentní chirurgii, ošetřují zranění, včetně střelných zranění a popálenin; provozují mobilní kliniky, aby se dostali k těm, kteří utekli za bezpečím do odlehlejších oblastí; poskytují zdravotní péči v nemocnicích a zdravotnických střediscích; reagují na epidemie cholery a dalších nemocí; poskytují zdravotní péči obětem sexuálního násilí; a poskytují psychologickou podporu traumatizovaným.

Za současně zhoršující se situace jsou *Lékaři bez hranic* jednou z mála humanitárních organizací, která i nadále pracuje v oblastech nejvíce postižených násilím, a své aktivity v regionu se snaží maximálně rozšířit. Momentálně jsou týmy organizace přítomny v Gomě a dalších částech Severního a Jižního Kivu včetně oblastí Rutshuru, Kibati, Kirotshe, Kiwanja, Buhimba, Masisi, Kitchanga, Mweso, Nyanzale, Kayna, Bukavu, Minova a Kalonge.

Lékaři bez hranic se obávají o osudy mnoha uprchlíků, kteří jsou opakovaně nuceni dávat se na útěk před neutichajícími boji. Mnozí z vysídlelců i místních obyvatel nadále naléhavě

potřebují jídlo, pitnou vodu, zdravotní péči i základní vybavení, např. přikrývky, hygienické soupravy či materiál na zbudování přístřeší.

Jedním z důsledků současných bojů je také šíření cholery. Stoupá počet případů onemocnění i počet lokalit, kde se vyskytuje. Mezi rizikové faktory, které se podílejí na šíření nemoci, patří špatné sanitární podmínky, nedostatek pitné vody, neustálý pohyb populace a přeplněné tábory pro vysídlené obyvatelstvo.

Ve snaze upozornit na kritickou situaci na východě Demokratické republiky Kongo zahájili *Lékaři bez hranic* 20. listopadu 2008 mezinárodní kampaň Condition: Critical. Web kampaně www.condition-critical.org vypráví příběhy lidí v regionu, který tvoří přední linii v tomto dlouholetém konfliktu. Prostřednictvím osobních svědectví, fotografií a videa se projekt snaží dát hlas lidem z Jižního a Severního Kivu, umožnit jim promluvit o svém běžném životě a boji, který svádí o přežití.

Lékaři bez hranic pozvali do regionu fotografa Cédrica Gerbehaye, laureáta soutěže World Press Photo, jehož fotografie nyní tvoří kostru ústředního videa na webových stránkách projektu.

Pokud bude krize trvat dál, zůstane webová stránka v provozu dlouhodobě a bude pravidelně přinášet obrazový materiál a informace o dění v oblasti.

www.condition-critical.org je připravena v několika jazykových mutacích (v angličtině, francouzštině, němčině, španělštině, italštině a holandštině). *Lékaři bez hranic* v České republice budou přinášet informace a obrazový materiál z regionu na www.lekari-bez-hranic.cz.

SVĚDECTVÍ: UVĚZNĚN UPROSTŘED BOJŮ

© Sarah Elliott

Je mu šestnáct let a svůj příběh vypráví velmi tiše. J. je stále v šoku a bojí se. Zdá se, že si ještě plně neuvědomil, co se stalo.

On a jeho desetiletý bratr byli v lese u Nyanzale (Demokratická republika Kongo), když se kolem začalo bojovat. „Byli jsme přímo uprostřed palby, hrozně jsme se báli a neměli jsme kam utéct. Dostali jsme se mezi dvě sku-

piny mužů, kteří na sebe stříleli. Najednou vedle mě něco vybuchlo, upadl jsem a ztratil jsem vědomí. Když jsem se probudil, slyšel jsem svého bratra křičet. Nic mu nebylo, ale byl vyděšený z toho, co se stalo mě. Cítil jsem prudkou bolest v levé paži. Když jsem se podíval dolů, zjistil jsem, že je úplně rozbitá. Můj bratr utekl.”

J. vyšel z lesa, sledoval směr, ze kterého slyšel boj. Viděl ozbrojené muže, ale ti pro něho nemohli nic udělat. Pak přišli místní lidé a vzali ho na kliniku Lékařů bez hranic v Nyanzale. Saničkou byl převezen do nemocnice v Rutshuru, kterou také provozují Lékaři bez hranic.

„Když J. dorazil do nemocnice, byl na tom opravdu špatně,” vysvětluje François, spolupracovník Lékařů bez hranic a primář chirurgického oddělení. „Ztratil hodně krve, byl v bezvědomí a potřeboval okamžitě operaci. Chirurgové se snažili zachránit mu paži, nebo alespoň část paže, ale nebylo to možné. Kost byla příliš poškozená.”

„Když jsem se probudil,” vypráví dále J., „měl jsem strach a byl jsem moc smutný. Vůbec nevím, co bude dál. Tatínka zabili, když jsem byl ještě kluk, a máma odešla od rodiny za jiným mužem. Měl jsem se o ně postarat, ale po tom, co se mi stalo, vůbec nevím jak. Moje sestra je se mnou tady v nemocnici a stará se o mě a já. Ani nevím, jestli se můžeme vrátit domů.”

DENÍK Z MISE

Zdravotní sestra Petra Růžičková je na misi v Demokratické republice Kongo v Pwetu. Pweto leží v provincii Haut-Katanga, již se konflikt v současnosti zuřící v Severním a Jižním Kivu přímo nedotýká. O své zážitky se pravidelně dělí formou deníkových zápisků.

21. října 2008

Tak tady máme období dešťů. Už před pár týdny sice začaly první spršky, ale včera odpoledne přišel slejvák, který trval i přes noc. Ráno se příjemně ochladilo na 23 stupňů a tak jsme vytáhli pláštěnky a svetříky. Odpoledne se zase mezi mraky prodralo sluníčko a tuť v teploměru se vyšplhala na svých oblíbených 36 stupňů.

Pořád s úzkostí čekáme, zda se zvýší počet obětí cholery. Minulý týden se k nám donesly zprávy o úmrtích po průjmu v okolních vesnicích. Pak posílček přinesl zprávu, že na cestě do nemocnice je několik pacientů. Hned jsme s naším autem vyrazili, ale bohužel už bylo pozdě - dva lidé cestou zemřeli. Během dvou dnů v oblasti zemřelo pět lidí, ale jiné případy cholery jsme nenašli, tak ani nevíme, jestli byla cholera skutečnou příčinou úmrtí. Kromě této jedné akce je, co se týče cholery, prozatím klid. Během týdne jsme měli „jen“ 6 případů.

Ve všech školách tady v Pwetu jsme skončili školení o prevenci a teď pokračujeme na vytipovaných místech, kde se objevilo nejvíce případů. Taky už u nás od včerejška pracuje místní malíř, který kreslí informační tabule na téma „jak se vyvarovat cholery“, které pak rozvěsíme po městě. Dvakrát do týdne máme v místním rádiu také relace o různých tématech - podvýživa, malárie, kojení, znásilnění. Navíc se dvakrát denně vysílá v rádiu krátká zpráva o prevenci cholery. Je to trochu únavná, neustále se opakující reklama, která - jak doufáme - uvízne lidem v paměti. (...)

© Sven Torfinn Ilustrační foto z centra na léčbu cholery v DRK

Město Pweto bylo zničeno během války a mnoho lidí v té době hledalo útočiště v sousední Zambii, ale před pár lety se život do města začal vracet. A nejen uprchlíci se vrátili do svého rodného města, postupně se sem začali stěhovat i další obyvatelé Konga. Město začalo prosperovat a tak se tu vytvořil i celkem úspěšný obchodní trh. Pweto leží u jezera Moero. Mnoho lidí se žije rybolovem, další pracují ve školství, ve zdravotnictví, u neziskovek nebo obchodují. Lidé v okolních vesnicích mají svá malá políčka, kde pěstují hlavně maniok, kukuřici, rajčata, lenga lenga (zelenina tak trochu podobná špenátu) - každý se snaží uživit, jak se dá. To je myslím základem místní filosofie, která je tak odlišná od té naší. Tady lidé opravdu neplánuje, nespoří, nepřemýšlí o budoucnosti... tady lidé opravdu žijí ze dne na den. Dnes jsou peníze a dnes je tedy co jíst, čím zaplatit lékaři a z čeho zaplatit školné, a co bude zítra, to je na Bohu.

Většina obyvatel Pweta jsou křesťané a různých církví je zde opravdu požehnaně. Téměř na každém rohu je kostel jiné církve. A i když se liší doktrínami, mají všechny společné rysy: veselost, radost, tanec a zpěv. Bohoslužby tak trochu k naší smůle začínají většinou velmi brzy ráno a protože v sousedství máme hned několik stánků božích, postupně si začínáme zvykat na budíček v místním stylu, za zvuku tamtamu a zpěvu aleluja.

SVĚDECTVÍ: NA ÚTĚKU PŘED NÁSILÍM

Tábor pro vysídlené obyvatele v Kibati severně od Gomy se plní uprchlíky, kteří utíkají před současnými boji.

© Clío Van Cauter - MSF

O. (6 let) a S. (58 let)

Šestiletá O. má opuchlé nohy. Zdravotní sestra Mumuza Muhindo, která pracuje na mobilní klinice Lékařů bez hranic v Kibati, stanovila diagnózu: Kwashiorkor, těžká forma podvýživy.

„Dali jsme jí terapeutickou stravu, takže teď rychle nabírá síly,“ vysvětluje Mumuza. „Bude konzumovat tři balíčky terapeutického jídla denně a zároveň jíst normální stravu se svou rodinou. Jsem si jistá, že se její stav zlepší, momentálně jí dobře. Nejhorší je, že lidé v Kibati, kteří sem utekli před boji, nemají dostatek prostředků, aby si mohli koupit jídlo.“

O. přišla do Kibati se svou matkou S. a třináctiletým bratrem pěšky z 20 km vzdáleného Rugari.

„Byla jsem doma, když začali znovu bojovat, to bylo v pondělí. Vzala jsem sebou všechno, co jsem unesla, a svoje dvě děti. Nemohli jsme jít do tábora Kibumba, protože jsem věděla, že se tam taky bojuje, tak jsme šli rovnou do Kibati,“ vysvětluje její 58-letá matka. „Do tábora Rugari jsme se dostali před rokem, když jsme také byli a útěku. Teď utíkáme už podruhé a už jsem z toho opravdu unavená. Jsem sama se dvěma dětmi, můj muž zemřel v boji před osmi lety.“

„V táboře Rugari, kde jsme žili, jsme nikdy neměli dost jídla. Dali mi předěl potravin na měsíc, ale já už po dvou týdnech neměla z čeho vařit. Od pondělí jsme neměli k jídlu vůbec nic, kromě nějaké banánové šťávy. Nemám žádné peníze ani práci.“

O. se léčí z podvýživy už podruhé. Starali se o ní v nutričním centru v Rugari, kde dostávala terapeutické mléko. Ale momen-

© Clío Van Cauter - MSF

tální nedostatek jídla a ustavičné přesuny způsobily, že se její stav opět výrazně zhoršil.

S. je jedna z mála, která ještě našla přístřeší v táboře Kibati. Bydlí v malé chýši s několika dalšími lidmi. Uprchlíci, kteří přišli o trochu později, už musí spát venku na trávě.

S. (5 let), C. (1,5 roku) a M. (35let)

„Přišla jsem na mobilní kliniku, protože moje dcera S. už několik dní kašle. Tohle je podruhé za tři měsíce, co jsme museli utíkat před bojem. Žili jsme blízko města Rumangabo, ale před třemi měsíci jsme museli uprchnout. Pak jsme bydleli v táboře Kibumba, ale v pondělí se začalo bojovat i tam, tak jsme se znovu museli vydat pěšky do tábora Kibati.“

35-letá M. je v táboře Kibati od pondělí spolu se svým manželem a pěti dětmi. Přístřeší se pro ně nenašlo, spí venku na trávě.

© Clío Van Cauter - MSF

S. dostala léky proti kašli, ale protože spí venku, nedá se očekávat, že se její stav rychle zlepší.

„V noci je dost zima a skoro každý den prší,“ vysvětluje zdravotní sestra Mumuza Muhindo z mobilní kliniky Lékařů bez hranic. „Spí venku, nemá se kde schovat, nemá ani příkryvku. To může její uzdravení zkomplikovat. Ale mobilní klinika je zde každý den, takže za pár dní ji můžeme znovu vyšetřit a zhodnotit její stav.“

„Nepřinesli jsme si mnoho věcí,“ pokračuje M. „Většina našeho majetku zůstala v našem domově nebo v táboře Kibumba. Můj manžel nemůže najít práci a nemáme žádné peníze. Moje děti neměli od pondělí skoro nic k jídlu a v noci pláčou z toho, jaký mají hlad. Je to velmi těžké, hlavně pro menší děti. Kdyby bylo bezpečné se vrátit, šla bych zpátky hned zítra, ale neodvážím se. Kdo ví, kdy se zase začne bojovat?“

LÉKAŘI BEZ HRANIC V ČR

ZAPOMENUTÉ SVĚTY

Od 6. do 15. června 2008 se v Praze na nám. Míru uskutečnila výstava fotografií Jana Šibíka, které vznikly ve spolupráci s *Lékaři bez hranic* v jejich projektech na léčbu kalaazar v keňské Kachelibě a v ugandském uprchlickém táboře Atiak.

Výstavu za 9 dní navštívilo 6909 zájemců. 178 návštěvníků se v průběhu výstavy registrovalo a zúčastnilo soutěže o Janem Šibíkem podepsanou fotografii „Stíny“.

Více informací o výstavě, projektech a tématech, které zobrazuje, stejně jako ze samotného průběhu výstavy a následného slosování a předání fotografie můžete získat [zde](#) na webovém speciálu věnovaném výstavě a dalším projektům celoroční kampaně *Lékařů bez hranic* „Forgotten“.

© MSF

NEVIDITELNÍ NA ČT2

17.12.2008 ve 22:40 uvede Česká televize na svém 2. programu film „Neviditelní / Invisibles“, který vznikl v produkci Javier Bardema ve spolupráci s *Lékaři bez hranic*. V 5 krátkých dokumentech z dílny 5 významných filmařů představí divákům některé ze zapomenutých krizí, ať už se jedná o dětské vojáky v Ugandě, Chagasovu chorobu, spavou nemoc, systematické znásilňování žen v Demokratické republice Kongo či osudy milionů vysídlených obyvatel v Kolumbii.

„Nevládní organizace, jako např. *Lékaři bez hranic*, věnují značné úsilí tomu, aby zmírňovaly následky a odhalovaly skryté příčiny těchto zapomenutých krizí. Myslím, že dobrý způsob, jak jim v této snaze pomoci, je šířit toto poselství k co nejvíce uším a především k uším těch, kteří se buď pro nedostatek zájmu či jen spolehlivého profitu zdráhají přijmout pevné rozhodnutí.“ - Javier Bardem, producent.

Trailer k filmu můžete shlédnout a další informace o filmu můžete získat [zde](#).

© Juan Carlos Tomasi

© Anne Yzebe - MSF

JAK PODPOŘIT HUMANITÁRNÍ PROJEKTY LÉKAŘŮ BEZ HRANIC

Lékaři bez hranic založili v České republice obecně prospěšnou společnost, která vyhlásila veřejnou sbírku na finanční zabezpečení poskytování zdravotní péče v krizových regionech. Díky tomu je nyní možné podpořit *Lékaře bez hranic* přímo v ČR při využití všech výhod, které jsou s dárcovstvím v ČR spojeny.

Lékaři bez hranic jsou největší nezávislá humanitární organizace zdravotnické pomoci na světě. Nejdůležitějším zdrojem jejich příjmů jsou přitom soukromé dary - ty tvoří více než 80% veškerých příjmů organizace.

Jenom díky soukromým dárcům je možné zajišťovat humanitární pomoc a život zachraňující zdravotní péči nezávisle na jakékoli vládě či režimu, výhradně na základě potřeb obyvatel, kterým je určena.

Nejúčinněji je možné práci *Lékařů bez hranic* podporovat pravidelnými dary. Díky nim můžeme jednak okamžitě reagovat na nové krizové situace, ať už při přírodních pohromách (jako např. letos v Myanmaru/Barmě či na Haiti), válečných konfliktech (letos např. v DRK), potravinové krizi (v Etiopii a dalších zemích) nebo propukajících epidemiích (např. epidemie cholery v Zimbabwe), a otevírat nové projekty zaměřené na poskytování základní zdravotní péče v místech, kde je nedostupná, nebo např. na léčbu nejrůznějších opomíjených nemocí, jako je např. spavá nemoc, kalaazar, malárie nebo tuberkulóza.

Více informací o tom, jak je možné se finančně zapojit a svým darem podpořit projekty *Lékařů bez hranic*, naleznete [zde](#).

I ta nejmenší pomoc má smysl. Mnohokrát Vám děkujeme!

